

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 146/2023-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Jany Laššákovéj a Petra Molnára v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Michal Krutek, s. r. o., Hlavná 11, Trnava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Krutek, proti postupu Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/42/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/42/2017 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Piešťany **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/42/2017 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Piešťany **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľke **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **530,85 eur**, ktorú **j e** Okresný súd Piešťany **p o v i n n ý** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov

podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/42/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov a priznal jej finančné zadostučinenie 3 000 eur. Zároveň si uplatnila náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 146/2023-13 z 30. marca 2023 ústavný súd ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

3. Z ústavnej sťažnosti a pripojeného spisu všeobecného súdu vyplýva, že sťažovateľka je v procesnej pozícii žalovanej stranou sporu, ktorého predmetom je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“). Sťažovateľka podrobne popísala chronologický priebeh napadnutého konania, ktoré sa začalo 13. septembra 2016 podaním žaloby na Okresnom súde Bratislava III. Na základe námietky miestnej nepríslušnosti podanej sťažovateľkou vo vyjadrení k žalobe z 13. marca 2017 Okresný súd Bratislava III 12. decembra 2017 postúpil spis miestne príslušnému okresnému súdu. Ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti napadnuté konanie prebieha bez rozhodnutia v merite veci.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta vznik zbytočných prietáhov v dôsledku nečinnosti okresného súdu. Dňa 21. februára 2023 bolo sťažovateľke doručené oznámenie okresného súdu o tom, že pojednávanie nariadené na 23. február 2023 bude odročené bez prejednávania veci z dôvodu žiadosti protistrany o odročenie pojednávania. V tejto súvislosti sťažovateľka namieta, že k odročeniu pojednávania došlo bez posúdenia dôvodnosti žiadosti právneho zástupcu žalobcu a bez nariadenia nového termínu pojednávania. K vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní dochádza podľa sťažovateľky aj nesprávnym procesným postupom, ktorý pristúpil k odročeniu pojednávania z dôvodu dôležitej osobnej prekážky na strane zákonného sudcu bez toho, aby bol určený nový termín pojednávania, a tiež z dôvodu dovolenky žalobcu, ktorá bola zakúpená v deň, keď mu okresný súd doručil predvolanie na pojednávanie. Posledné pojednávanie, na ktorom došlo aj k prejednaniu veci, sa uskutočnilo 19. októbra 2020, teda pred 2 a pol rokom. Od pojednávania uskutočneného 22. septembra 2021 sa ďalšie pojednávanie neuskutočnilo. Sťažovateľka ďalej uviedla, že aj napriek tomu, že v napadnutom konaní bolo vykonaných niekoľko pojednávanií, v rámci nich došlo len k prečítaniu listinných dôkazov a k výsluchu žalobcu, no od začiatku konania okresný súd nevykonával výsluch sťažovateľky. Dňa 14. novembra 2022 bola zo strany sťažovateľky podaná sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá bola predsedom okresného súdu vyhodnotená ako opodstatnená.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že po oboznámení sa s obsahom spisu v napadnutom konaní ju považuje za nedôvodnú. K veci sa vyjadrila aj zákonná sudkyňa, ktorá uviedla, že vec jej bola pridelená 28. septembra 2021, takmer mesiac pred návratom po viac ako trojročnej absencii. Poukázala na vysoký nápad vecí v jej oddelení a dlhodobú práceneschopnosť jej vyššej súdnej úradníčky, ktorá trvala až do konca roka 2022. Uviedla, že v danej veci súd ponúkol stranám spor riešiť mimosúdne za pomoci odborníka v rámci projektu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), čo strany napokon odmietli, o čom mediátorka informovala súd po dvoch mesiacoch. Ďalšie dva mesiace bol spis pripojený k inému spisu bez vedomia sudkyne, o čom bola už informovaná aj dozorná úradníčka s požiadavkou o vydanie pokynu, aby „živé“ spisy neboli pripájané k iným na dlhšie ako 3 dni, prípadne len na účel vyhotovenia kópie zo spisu. Vo veci bol stanovený termín pojednávania na 26. január 2023 o 9.30 h, ktorý bol zrušený pre prekážku na strane sudkyne a zároveň bol určený ďalší termín na 26. február 2023. Žalobca žiadal o odročenie uvedeného termínu z dôvodu plánovanej dovolenky v zahraničí, pričom trval na svojej osobnej účasti. Vzhľadom na to, že predmetom konania je vyporiadanie BSM a bývalí manželia najlepšie poznajú skutkové okolnosti, bolo prirodzené a logické, že žalobca chce byť osobne prítomný pri prejednávaní jednotlivých položiek majetku spadajúceho pod BSM. Súd oznámil žalobcovi, že ďalší termín je možné vzhľadom na enormnú zaťaženosť predpokladať až v priebehu mesiacov máj/jún a žiadal ho o prehodnotenie žiadosti o odročenie pojednávania. Žalobca napriek oznámenému plánovanému termínu trval na odročení pojednávania. Zákonná sudkyňa dodala, že sťažovateľka bola opakovane predchádzajúcou zákonnou sudkyňou predvolávaná na pojednávanie na účel jej výsluchu, no sťažovateľka sa naň opakovane nedostavovala. Z tohto dôvodu súd opakovane pojednávanie na žiadosť sťažovateľky, ktorá trvala na svojej osobnej účasti, odročoval. Poukázala tiež na to, že predmetom konania nie je spor, ktorý treba v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) riešiť prednostne alebo s osobitnou či mimoriadnou rýchlosťou. V súčasnosti je vo veci nariadený termín pojednávania na 22. jún 2023.

III.2. Replika sťažovateľky:

6. Sťažovateľka vo svojej replike uviedla:

- a) Súdom ponúkané mimosúdne vyriešenie veci v máji 2022, aj keď predmetný súdny spor prebieha už od roku 2017, nebolo dôvodným ani účelným a nesmerovalo k ukončeniu tohto sporu.
- b) Za nesprávny považuje názor zákonnej sudkyne, ktorá kladie na rovnakú úroveň odročenie pojednávania z dôvodu dovolenky žalobcu v zahraničí a dôvod na odročenie zo zdravotných dôvodov sťažovateľky, resp. z dôvodu sprevádzania jej dcéry na liečbu. V tomto smere dôvodila, že dovolenka sa dá zrušiť alebo zmeniť, ale zdravotný stav či termín stanovenej liečby predvídať možné nie je.
- c) K argumentu zákonnej sudkyne, že v danom prípade nejde o spor, ktorý by bolo potrebné v zmysle judikatúry ESLP riešiť prioritne, sťažovateľka uviedla, že nielenže do dnešného dňa nemá

vyporiadané BSM, ale žalobca ju spolu s jej deťmi vyhodil zo spoločného rodinného domu tvoriaceho masu BSM, ktorý je na liste vlastníctva evidovaný výlučne na žalobcu a do tohto nemá sťažovateľka prístup a nemá prístup ani k prostriedkom našetrovaným v rámci BSM. Žalobca si tak už takmer 6 rokov užíva v podstate celú masu BSM. Pritom nie je možné opomenúť, že za čas trvania konania strácajú financie v dôsledku inflácie na hodnote, a keď napokon žalobca bude povinný vyplatiť sťažovateľke jej vyrovnací podiel, táto peňažná suma bude mať odlišnú hodnotu, ako by mala pred tromi či štyrmi rokmi. Podľa názoru sťažovateľky je po šiestich rokoch vedenia konania už potrebné vo veci urýchlene rozhodnúť.

d) Z vyhlásenia súdu na pojednávaniach 6. novembra 2019 a 19. októbra 2020 je zrejmé, že sám okresný súd dvakrát s odstupom jedného kalendárneho roka deklaroval v rámci svojho ďalšieho postupu, že pristúpi k výsluchu sťažovateľky a na poslednom pojednávaní výslovne uviedol, že sťažovateľka bude vypočutá a jej prítomnosť je nevyhnutná. Na základe uvedeného je toho názoru, že potreba výsluchu sťažovateľky zostala od roku 2019 a 2020 nezmenená, a skutočnosť, že súd sa už vyjadril v tom zmysle, že vykoná jej výsluch, je prekážkou opätovného rozhodovania podľa § 195 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

e) Aj práceneschopnosť vyššej súdnej úradníčky, ako aj materská/rodičovská dovolenka zákonnej sudkyne sú udalosti, ktoré bežne nastávajú aj v rámci činnosti súdov a nie je možné, aby tieto boli následne premietané do prietáhov v konaní a aby ich následky museli znášať strany konania, ktoré sa na uvedených prekážkach na strane súdu žiadnym spôsobom nepodieľali.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

8. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľky tvorí námietka, že v dôsledku nečinnosti a nesprávneho procesného postupu okresného súdu došlo v napadnutom konaní k vzniku zbytočných prietáhov, ktoré odôvodňujú vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho

význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú sťažnosť sťažovateľky.

11. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že konanie o vyporiadanie BSM tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti okresných súdov s ustálenou judikatúrou. Z obsahu predloženého spisu nevyplýva ani jeho faktická zložitost', pričom ani zo strany okresného súdu nie je žiadnym spôsobom indikovaná právna alebo faktická zložitost' danej veci.

12. Z hľadiska predmetu konania a jeho významu pre sťažovateľku (žalovanú) nejde o také konanie, ktoré by bolo mimoriadne časovo priorizované.

13. K správaní sťažovateľky ako druhému kritériu, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd uvádza, že identifikoval určitú mieru zodpovednosti sťažovateľky na vzniku zbytočných priet'ahov v konaní tým, že z celkového počtu ôsmich nariadených termínov pojednávania dve pojednávania nariadené na 22. marec 2021 a 22. september 2021 boli odročené bez prejednávania veci z dôvodov vzniknutých na strane sťažovateľky. V tomto smere je relevantné to, že sťažovateľka mala vedomosť o tom, že na predmetných pojednávaniach mal súd v úmysle vykonať jej výsluch. Isteže mohli existovať vážne dôvody na odročenie, no sťažovateľke muselo byť zrejmé, že intervaly medzi jednotlivými pojednávaniami sú päť aj viacmesačné, a teda uvedené žiadosti zo strany sťažovateľky sa podpisujú na predĺžení konania. Tým ústavný súd neospravedlňuje postup súdu, ktorý rozhodoval o časovom rozpätí medzi jednotlivými pojednávaniami (bližšie bod 14). Sťažovateľka tiež nerešpektovala výzvu súdu podľa § 167 ods. 4 CSP doručiť vyjadrenie k vyjadreniu žalobcu v lehote 15 dní a reagovala na ňu až podaním zo 14. decembra 2018, teda 2 a pol mesiaca po uplynutí lehoty určenej súdom. Tieto okolnosti boli zohľadnené na ťarchu sťažovateľky pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

14. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, vyjadrenia okresného súdu a predloženého súdneho spisu. Z obsahu spisu predloženého okresným súdom v tejto veci vyplýva, že konanie sa začalo podaním žaloby 13. septembra 2016 na miestne nepríslušnom Okresnom súde Bratislava III a k postúpeniu veci na miestne príslušný okresný súd došlo až po 15 mesiacoch. Uvedený aspekt ústavný súd zohľadnil pri hodnotení primeranosti celkovej dĺžky konania z hľadiska požiadaviek čl. 6 ods. 1 dohovoru. Pokiaľ ide o namietané porušenie práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, toto obdobie nemožno považovať za zodpovednosť okresného súdu označeného v ústavnej sťažnosti, pretože nebolo objektívne v jeho dispozícii, kedy dôjde k postúpeniu veci z iného okresného súdu. Postup súdu sa vyznačuje dvoma kratšími obdobiami nečinnosti úplne bez úkonov súdu, ktoré narušili plynulosť konania, a to obdobie v trvaní 6 mesiacov od 12. decembra 2017, keď bol spis postúpený na okresný súd, do 12. júna 2018, keď súd vyzval sťažovateľku na vyjadrenie k žalobe, a obdobie v trvaní takmer 8 mesiacov od 22. septembra 2021, keď súd odročil pojednávanie bez prejednávania veci na neurčito z dôvodu prerozdelenia veci na základe dodatku k rozvrhu práce, do 16. mája 2022, keď súd vyzval sporové strany na vyjadrenie sa k vyriešeniu sporu pred mediátorom, vzhľadom na prebiehajúci projekt ministerstva zameraný na posilnenie mimosúdneho riešenia sporov. K vykonaniu prvého pojednávania 17. júna 2019 došlo

až rok a pol po postúpení veci okresnému súdu. Námietka sťažovateľky, že stanovený termín pojednávania na 26. január 2023 o 9.30 h bol zrušený pre prekážku na strane zákonnej sudkyne bez určenia nového termínu pojednávania, nemá reálny základ, keďže okresný súd ešte v totožný deň stanovil ďalší termín pojednávania na 26. február 2023. To isté platí aj o pojednávani nariadenom na 23. február 2023, ktoré bolo odročené bez prejednávania veci, ale súčasne bol stanovený nový termín pojednávania na 22. júna 2023. Z celkového počtu ôsmich nariadených termínov pojednávania sa uskutočnili len tri (17. júna 2019, 6. novembra 2019 a 19. októbra 2020, pozn.). Ako už bolo uvedené, dve pojednávania boli odročené z dôvodov vzniknutých na strane sťažovateľky, jedno z dôvodu na strane žalobcu a jedno z dôvodu na strane zákonnej sudkyne. Ústavný súd pritom akceptuje potrebu zrušiť pojednávanie nariadené na 20. apríl 2020 v dôsledku prevencie šírenia ochorenia COVID-19. Uvedená objektívna okolnosť mala zjavne vplyv na priebeh napadnutého konania, nemožno ju pripočítať na ťarchu okresného súdu, ale ani strán sporu. Sumarizujúc celý priebeh napadnutého konania sa nedá povedať, že by súd nekonal, no ak procesné pravidlá vychádzajú z premisy, že sa má rozhodnúť na jednom pojednávani a odročenie pojednávania má byť skôr výnimkou, tak početné odročovania veci indikujú neefektívny postup súdu. Výrazný vplyv na predĺženie konania mali aj pomerne dlhé časové rozpätia medzi stanovenými termínmi pojednávania v rozmedzí piatich až šiestich mesiacov (pojednávania nariadené na 17. jún 2019, 6. november 2019, 19. október 2020, 22. september 2021). Posledné pojednávanie, na ktorom došlo aj k prejednaniu veci, sa pritom uskutočnilo ešte 19. októbra 2020, teda pred takmer dvoma rokmi a piatimi mesiacmi pred podaním ústavnej sťažnosti. V kontexte uvedeného, ako aj celkovej doterajšej dĺžky konania tak ústavný súd vyčíta okresnému súdu v celku laxný prístup v súvislosti s akceptovaním žiadosti žalobcu o odročenie pojednávania nariadeného na 23. február 2023 z dôvodu účasti na dovolenke zakúpenej v deň doručenia predvolania na pojednávanie (26. januára 2023, pozn.), čo možno vnímať ako istú obštrukciu zo strany žalobcu. Na základe uvedeného ústavný súd hodnotí, že okresný súd nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu veci samej, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (strán sporu).

15. Nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

16. Argumentáciu zákonnej sudkyne okresného súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti o jej značnej pracovnej vyťažnosti nemohol ústavný súd, poukazujúc na svoju štandardnú judikatúru (napr. I. ÚS 38/03, III. ÚS 155/2010), uznať, pretože námietka neprimeraného zaťaženia pri vybavovaní agendy nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

17. Ústavný súd preto s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania (približne 6 rokov a 6 mesiacov) bez rozhodnutia v merite veci a na zistené obdobia nečinnosti okresného súdu, ako aj jeho neefektívny postup dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom. Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu).

18. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že posudzované konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, prikázal ústavný súd podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov (výrok 2 nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie 3 000 eur, ktoré však žiadnym relevantným spôsobom neodôvodnila, len poukázala na právnu a skutkovú jednoduchosť predmetného sporu a opakované prieťahy v konaní.

21. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadosťučinenia dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

23. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým celkovú dĺžku napadnutého konania, postup okresného súdu, nepriviligovaný charakter konania a správanie sťažovateľky. Po zohľadnení týchto okolností, majú na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 1 500 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (výrok 3 nálezu).

VI. Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 530,85 eur.

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Trovy právneho zastúpenia, keďže advokát je aj platcom dane z pridanej hodnoty, sa v danom prípade podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvyšujú o 20 %. Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke ako náhradu trov právneho zastúpenia, súc viazaný jej návrhom, predstavuje sumu 530,85 eur, inak by jej patril nárok na náhradu trov konania v rozsahu 530,86 eur.

26. Úhradu za úkon právnej služby – stanovisko k vyjadreniu okresného súdu – ústavný súd nárok na náhradu trov nepriznal, keďže sťažovateľka si nárok na náhradu trov konania za tento úkon neuplatnila a ústavný súd bol v tomto smere viazaný jej návrhom.

27. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. mája 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu